

([Време](#))

Имамо само једног вођу и једну партију, све остало само су кулисе. Али, кад нестане те једне личности, тог вође, па странка доживи распад, у Србији неће остати ништа сем згаришта – и институција и политичких личности. То је оно што је најстрашније када гледамо перспективу Србије. Морамо, дакле, да се припремимо за једну уништenu земљу, као и на то да ћемо у великом делу нашег политичког, друштвеног и економског система морати да стартујемо од нуле. Јер, када разорите институције и један нормативни систем – правила функционисања јавности, медија, међуљудских односа у државној управи, култури и тако даље – све што остаје јесу моћ, арбитрарност и насиље

Србија је земља најава. Уз Београд на води, реконструкцију владе, највеће плате и пензије икад, бољи живот колико крајем године, стигло се и до промјене Устава. Пропитивања о реализацији претходних најава као и критичке и трезвене оцјене стварних резултата трогодишње власти Александра Вучића, гурнуте су на медијску и друштвену маргину. Чини се да је актуални премијер потпуно испунио цјелокупну политичку сцену тако да интервју са професором на Филозофском факултету и уредником Нове српске политичке мисли Слободаном Антонићем мора започети питањем што, у ствари, стоји иза најављивања уставних промјена?

„Имиц, пропаганда. Он је сав од ими-ца, цела његова политика је изборна кулиса и политички маркетинг, а у њој је најважнији привид акције. Вучићева прича је: 'Радим, али ми не дају.' Ти који не дају су или 'жута хоботница', или тајкуни, или 'менталитет', или 'десница'. На тај начин објашњавају се неуспеси, па се после сваког неуспеха прелази на

Пише: Слободан Антонић
недеља, 24 мај 2015 10:02

нешто ново да би то ново затрпало старо и неуспешно. У овом тренутку, променом Устава вероватно треба затрпати неуспех у 'отварању поглавља' у преговорима са Европском унијом", каже за „Време" Слободан Антонић.

Какве се уставне промене могу очекивати?

- Вучић је директно поменуо да ће се мењати преамбула и број посланика. Најављује чак и уставни референдум, што значи да ће да се мења само језгро Устава. Практично је све у игри и једини проблем за Вучића је – што због опсесивне жеље за свеукупном контролом – нема довољно времена да се њиме озбиљно позабави. Све је, дакле, потпуно отворено: то што је за промену Устава тренутно задужен Зоран Бабић, као Вучићев релеј, показује да идеје и упутства шта треба мењати у Уставу тек треба да дођу.

За Српску напредну странку питање је само како маркетиншки упаковати оно што треба да прође, да се референдум не би некако окренуо против њих... Мада, референдум за СНС уопште није страхан: за промену Устава треба да гласа већина бирача који су изашли на изборе, а не већина уписаних, као прошли пут, 2006. године. Ипак, сваки резултат испод 80 одсто у односу на 20 одсто за промену Устава, биће ударац за СНС и њеног вођу.

Што ће бити срж тих упутстава?

Мислим да ће главна маркетиншка прича бити „реализам" и „по жељи народа". Србија не контролише Косово – дакле, дајте да у Устав ставимо како јесте; Србија, даље, хоће у Европску унију – хајде и то у Устав; такође, народ жели јефтину Скупштину – нека онда буде 125 посланика.

Све што не буде могло да се подведе под ове две формуле – „реализма" и „по жељи народа" највероватније неће ни бити предложено. Рецимо, сматрам да се неће мењати начин промене Устава, да се неће избацити референдум. Јер, није лако рећи: „Народ жели да се више ништа не пита у вези с променом Устава", мада и то може да се подведе под: „Народ хоће штедњу, а референдум је скуп". Али, таквих, проблематичних ствари не сме да буде много.

Пише: Слободан Антонић
недеља, 24 мај 2015 10:02

Да ли се може очекивати да се промени преамбула?

Обавезно, то је готова ствар.

Зашто?

Ствар је готова у техничком смислу кад постоје политичка воља и решеност. Имајући у виду да су промењена правила референдума – за успех вам треба проста већина бирача који су изашли на изборе – они лако могу да промене било шта, укључујући и преамбулу. Вучић је, уосталом, најавио и њену промену. Њему, наравно, не треба много веровати, али је могуће да у вези с тим говори истину, пошто је то рекао у Вашингтону. Такође, Вучић готово да може да рачуна на консензус када је реч о парламентарним странкама, па је сасвим сигурно да ће имати двотрећинску већину у Скупштини за промену преамбуле. После тога не видим зашто им референдум са аргументом „реализма“ не би успео. СНС је преживео Бриселски споразум и, за сада, смањење плата и пензија, тако да нема разлога да не преживи и промену преамбуле.

Када говоримо о уставним променама, како ту видите однос између премијера и председника Србије Томислава Николића ?

Вучић је Николића изоловао и непрекидно га гађа преко таблоида, чекајући да политички исквари. На другој страни, Николић се труди да остане на ногама, вребајући шансу – рецимо – да Вучић доживи некакав слом, здравствени или политички, свеједно.

Да би се Устав ефикасно и што безболније променио, потребан је договор између њих двојице. Тај договор ће наравно бити личан, а не принципијелан. Уосталом, и до сад су наши политичари Устав кројили по својој мери – тако је радио Милошевић, тако су радили Коштуница и Тадић, тако ће урадити и Вучић и Николић.

Николић је најавио да ће тражити већа овлашћења за председника или да се председник бира у парламенту. Већа овлашћења за председника добићемо само ако себе на том месту у будућности види Вучић. Ако се то место остави Николићу, лако је могуће да добијемо канцеларски систем, с јаким канцеларом и slabим председником.

Каква је ту улога јавности?

Убедљива већина јавности је за промену Устава, тако да ће референдум сигурно да прође, осим уколико се не упакују две или више проблематичних ствари – на пример – истопolni брак, федерални региони или нешто слично, што је тешко да просечни СНС бирач прогута.

Као о смањењу броја посланика, спекулише се и о евентуалној комбинацији већинског и пропорционалног система . Што то све значи за нашу политичку сцену ?

Постоји једно правило које гласи: у већинском изборном систему, више посланика – више демократије; смањити број посланика има смисла само у пропорционалном систему где се гласа за партијске листе. Међутим, истовремено смањити број посланика и увести у игру већински систем значи смањити утицај бирача и дати додатну моћ централи највеће партије. А то заправо значи Вучићу.

Пише: Слободан Антонић
недеља, 24 мај 2015 10:02

Промена устава у пропагандном смислу је нова играчка за јавност док се на другој страни одвија потпуно преузимање свих државних и друштвених структура. Сасвим је јасно да ће нова институционална решења која се тичу броја посланика – ако њихов број буде 125 – потпуно одговарати највећој странци. Могуће је да ће и те промене Устава да продужеостанак СНС-а на власти – то јест –останак Александра Вучића. Али, њихов кључни проблем је што се читава та странка базира искључиво на Вучићевој глави, а она тешко може да се носи и психолошки и идеолошки и политички са свим оним што треба да ради и притиском који то изазива. Евентуални слом у тој глави срушио би у потпуности читаву ту пирамиду која стоји на свом врху, а зове се СНС. Они не граде институције, него напротив – руше их и стоје наспрам институција. СНС без Вучића никаква институционална решења не могу да спасу и зато не треба страховати од уставних промена које би на неколико деценија запечатиле садашњи режим; у самој природи ове странке јесте да она почива не на институцијама, него на једној личности.

На какав бисте начин описали СНС?

Обично се каже да су све наше партије лидерске. СНС не само да је таква партија него је и резултат читаве негативне еволуције у свим осталим лидерским партијама: она је покупила све најгоре од Српске радикалне странке, Социјалистичке партије Србије, Демократске странке и других. С једне стране, код напредњака имате неограничену власт лидера, с друге стране, имате стално инсистирање на имиџу и политичком маркетингу као главној идеологији чија је сврха да партију представи као праву страначку машинерију, те највеће и најуспешније политичко предузеће, пошто се на тај начин најефикасније придобијају гласачи и присталице... И, с треће стране, ова партија

Пише: Слободан Антонић
недеља, 24 мај 2015 10:02

увек маше неким изазовима: некад су то „непријатељи“, а некад економска криза или поплаве, када се онда она приказује као неко ко их успешно решава; уопште није важно да ли је то тачно или не – важно је да се тако прикаже у јавности. Угрубо, СНС је странка у којој се комбинују лична власт једног вође и политички маркетинг као једина истинска, страначка идеологија.

Можемо ли говорити о поновном обнављању султанизма?

Не, није то тај облик ауторитаризма – код нас је реч о ауторитарном популизму барон-минахаузеновског типа. Режим почива на личној власти која се легитимише агресивним, неуротичним и ошамућујућим маркетингом. Јавност се најпре непрестано засипа преко највећих медија новим и све невероватнијим неистинама или најавама – то је тај елемент неуротичног. Истовремено, с највећим бесом се елиминише сваки покушај рационалне, критичке анализе тих наступа и обећања, попут ауторке „Утиска недеље“ или установе заштитника грађана – то су елементи агресивног и репресивног.

Пошто је јавност стално бомбардована свим тим фантастичним сликама, а будући да нема критичке противтеже, добар део јавност губи оријентацију, остаје парализован, ошамућен, хипнотизован брзим променама слика, бујицом речи. То је политичка технологија овог режима.

Како оцењујете управљачки капацитет садашње владе?

Пише: Слободан Антонић
недеља, 24 мај 2015 10:02

Ову власт чине људи са купљеним дипломама, дакле лажни стручњаци. Кад су такви њихови министри, гувернери и градоначелници, онда је лако замислити какви су тек њихови директори, шефови и службеници. Понекад се озбиљно запитам како овде уопште и даље функционише било шта, како имамо струју, воду, јавни превоз... У тим системима очигледно има још компетентних људи који их некако одржавају. Али, размере данашњег партијског штеточинства за нашу државу, од управе до културе, несумњиво су библијске. Случај „Хеликоптер“ или случај „Поплава“ то уверљиво показују.

Председник Николић је у прошлом броју *Времена* рекао да Влада није јединствена.

Како вама делује

—

да ли јесте или није

?

Сматрам да је потпуно неважно да ли је Влада јединствена или не. Наравно, постоји унутар ње читав низ сукоба – и личних и партијских. Реч је о различитим партијама, али и партијским фракцијама, тако да се не може очекивати потпуна јединственост. Али, то није важно јер ова влада неће да падне тако што ће је неко изнутра срушити. То је једна од оних прича које служе за одвраћање пажње јавности од озбиљних политичких питања.

Као што је прича о реконструкцији?

Мислим да реконструкција више није омиљена резервна играчка за скретање пажње јавности – сада смо добили промену Устава. То ће нам бити играчка бар до краја године.

Што је за вас главна карактеристика актуалне владе у односу на претходне?

Ако упоредимо садашњу с владама од 1990. године, када је обновљен вишестраначки систем, видећете да је ово прва влада у којој премијер потпуно доминира као најјачи политички актер. Тако није било никада.

Пише: Слободан Антонић
недеља, 24 мај 2015 10:02

Пише: Слободан Антонић
недеља, 24 мај 2015 10:02

